

GURCY-LE-CHATEL

hay phương-pháp giáo-huấn Lambert

NGUYỄN-KHẮC NHẢN

I. — MỘT TRƯỜNG ĐIỆN KIỆT MÀU :

ÔNG Raymond Lambert, hiện làm Tổng-Thanh-Tra Pháp-Quốc-Điện-Lực (E.D.F.) là một Kỹ-Sư có tên tuổi và uy-tín trên hoàn-cấu vì đã sáng-lập ra một trong những Trường danh tiếng nhất của nước Pháp: Gurcy-Le-Châtel.

Danh tiếng không phải vì trình độ lý-thuyết cao siêu hay vì kỳ thi tuyển gắt gao mà người ta thường gọi một cách nôm na là « Trường lớn ». Thành-kiến sai lầm ấy đã làm tê liệt một số thanh niên tự cao tự đại, dùng lợi khí toán-học để theo đuổi một mảnh bằng thật « bự » nặng trĩu những con số mà có khi thiếu sót ý-nghĩa của nghề-nghiệp.

Các báo-chí đồng thanh nhìn nhận rằng nếu Gurcy-Le-Châtel ngày nay được thanh-niên « sùng-bái » là vì 100 người như một, xuất thân ở đó ra, trở thành viên gạch xứng đáng và vững chắc của xã-hội, không có sự hao mòn của phần-tử cần-cỏi.

Vì nơi ấy Ông Lambert đã dày công nung-đúc từ 1942 đến nay một tinh-thần trách-nhiệm sắt đá. Điều cốt yếu, không phải chỉ in vào trí-não thanh niên căn-bản lý-thuyết và thực-hành cần-thiết cho một cán-bộ lãnh nghề mà còn tác-phong đạo-đức, gây dựng đường lối trách-nhiệm phục-vụ để sau này dù ở địa-vị và hoàn-cảnh nào họ cũng hăng-hái xung-phong vào việc kiên-thiết chung. Thờ ơ, lãnh-đạm với chức-nghiệp vì sự cạnh-tranh không còn lý-do tồn-tại khi con người đã thấu triệt lợi-ích đối với quần-chúng cũng như vai trò cá-nhân của mình.

II. — MÁI NHÀ THỨ HAI

Khách du, thứ nhất là kỹ-thuật gia hay chuyên viên ngành điện, nếu đến vùng « Seine et Marne »

cách Ba-lê vào khoảng 80 cây số mà không dừng chân lại Gurcy sẽ hỏi tiêc chẳng khác nào như đã bỏ qua dịp tốt không viếng thăm một danh lam thắng-cảnh minh ưa chuộng. Đạo nọ, một tay « cua rơ » xe đạp lội-lạc người Anh-Cát-Lợi tình cờ ghé qua đây. Quang-cảnh đó-sộ nhưng đặc-biệt và âm cúng của nhà Trường gồm bao nhiêu cơ-xương, phòng thí-nghiệm tân-mác trên 23 mẫu đất đã quyền-rũ chàng, và sau sáu tháng xin thụ giáo, chàng mới chịu ra đi !

Dùng hai chữ sùng-bái như trên thật cũng không lạm dụng danh-từ cho lắm. Gurcy đối với học-viên là cả một lý-tưởng, một cái gì thiêng-liêng cao-quý đã thấm-nhuần trong máu óc son trẻ. Đó là mái nhà thứ hai của họ vì các khóa kế tiếp đã tự tay lần lượt gây dựng nó lên với mồ hôi nước mắt. Cái hồ tắm đẹp để trước kia chỉ là một cái ao, là công-trình của khóa 46-47. Hai năm sau, khóa 48-49, đã hoàn-tất một sân vận-động huy-hoàng, nơi đã gây dựng những cầu thủ Quốc-tê cho nước Pháp về môn Ru-bi !

Trong làng thể-thao và thể-dục ai còn không kính-nể Gurcy đã bao lần đoạt giải vô-địch mà chưa tìm thấy địch-thủ tương-xứng Năm trường lên một tuổi, đội túc-cầu đã đá bại 7-0 trong một cuộc giao hữu với đội « Bray-sur-Seine » sau khi cuộc bộ 16 cây số vì lúc bấy giờ thiếu phương-tiện chuyên-chở ! Người ta gọi đó là tinh-thần « Fulgur » (ý nói sáng chói) của Gurcy.

Học-viên chơi cũng khoẻ mà học cũng khoẻ, ưu-điểm ấy sinh-viên Việt-Nam cần suy-nghiệm. Họ quen tháo-vát, làm lầy mọi việc, đem nước, bắt điện, làm ghè, sửa bàn, chữa lửa, quét dọn, lau chùi... Ta hiểu bây giờ tại sao các học-viên bỏ giày dép ở ngoài trước khi vào giảng-đường hay phòng tiếp-tân chẳng khác nào như ta bước vào một đình chùa hay lâu đài cổ kính.

III.— NHỮNG ĐẶC-ĐIỂM CỦA PHƯƠNG PHÁP LAMBERT

Sự sản-xuất, chuyên-chở cũng như phân-phối điện-lực, cách xử-dụng nó trong địa-hạt kỹ-nghệ hay nội-trợ cần đến những hoạt-động chuyên-môn riêng biệt.

Kỹ-thuật ngày một tiến-bộ, dụng-cụ máy móc ngày một tinh-vi làm cho ta càng phải thận trọng trong sự lựa-chọn cán-bộ đủ điều-kiện và tư-cách để điều-hành, kiểm-soát và tu-bổ những cơ-sở.

Vì những lý-do trên, Ông Lambert đã cho áp-dụng triệt-đề các đường lối sau đây :

— Phát-triển sâu rộng tính quan-sát hiệu-kỳ và phổ-biến kỹ-thuật bằng phương-pháp giáo-khoa vô cùng linh-động và thực-nghiệm.

— Tăng-gia sự thăng-bằng trí-tuệ, sức tráng-kiện, sự khéo-léo bằng cách thao dượt cơ thể có quy củ, ăn nhịp với những cử-chỉ thường-xuyên của nghề-nghiệp sau này, do đó sự an-toàn trong công-tác được thêm phần bảo-đảm.

— Bành-trướng tinh-thần trách-nhiệm, sáng-kiến, khái-niệm công-vụ, nung-đúc lòng yêu chuộng hăm mộ nghề-nghiệp nhờ sự tổ-chức cuộc sống tập-thể hầu để cho học-viên thử-thách thật sự với đời.

Tóm lại ba hình-thức nóng cốt đem lại sự thành-công rực-rỡ cho Trường Gurcy là : kỹ-thuật, vật-thể và nhân-tính.

a) Huấn-luyện kỹ-thuật

Mục-đích chính của Trường không phải là để đào-tạo các Kỹ-sư điện cao-cấp, vì ở Pháp đã có nhiều Trường Cao-Đẳng, nhưng để sản xuất hàng năm lời 400 đóc-công và thợ chuyên-môn. Những học-viên từ 16 đến 18 tuổi được hưởng chế-độ nội-trú và tốt-nghiệp sau một hay hai năm rưỡi tùy theo trình-độ lúc thi vào.

Cái hay của phương pháp Lambert là những dụng-cụ trang-bị tối-tân do thầy trò ở Gurcy chế-tạo ra có ích không riêng gì cho cấp Trung-đẳng mà còn

cho cấp Cao Đẳng nữa ; mỗi cấp khai-thác theo căn-bản lý-thuyết và chuyên-môn của mình. Pháp Quốc Điện-Lực thường-xuyên tổ-chức những khóa tu-nghiệp cho Kỹ-Sư tại Gurcy để thăm-nhuần phương-pháp đem huấn-luyện lại ở các nhà, sở khác.

Những lớp học sự thật toàn là những phòng thí-nghiệm, cơ-xương mà cách trang-trí được nghiên-cứu tỷ-mỷ, đặt người sinh-viên lúc thực-tập trong những điều-kiện hành nghề y như ngoài đời tại các nhà máy hay công-trường.

Cũng vì lẽ ấy mà một số học-viên xuất thân ở Gurcy khỏi cần đi tập-sự nơi khác như ở các Trường cơ-điện.

Sự chuyên hướng của mỗi sinh-viên theo các ban chuyên-môn (nhiệt điện, hệ thống giấy, đo điện, điện tử v.v...) được tuân tực và liên-tục.

Người ta còn chú-trương nguyên-tắc Trường đến sinh-viên thay vì sinh-viên đến Trường. Cho nên hầu hết những máy móc dụng-cụ, mô hình phim ảnh đều có thể di-chuyển một cách dễ dàng, việc tháo ráp những bộ phận giúp cho óc quan-sát được nảy-nở thêm.

Có thể nói Ô. Lambert nổi tiếng một phần lớn cũng nhờ những « Thùng Sư Phạm » (Caissees pédagogiques) lưu động của ông trên các công-trường và cơ-sở điện ở Pháp cũng như ngoại quốc.

b) Huấn-luyện tập-thể

Ngoài những buổi thể-thao, trong thời khóa-biểu mỗi ngày ta nhận thầy có một giờ « thể-dục chuyên-môn » không kém phần quan-trọng. Trong thực-tế những tai nạn thường xảy ra vào cuối giờ làm việc lúc mà người thợ đã thấm mệt. Tìm lý-do ở dụng-cụ hay máy móc thiếu bảo-đảm không giải quyết xong vắn-đề, cần phải xem xét nghiên-cứu cử-chỉ của người thợ đang nghiêng mình ra tay trên máy móc.

Sự mềm dẻo, những cử-chỉ đúng điệu không hoài công phí sức-thêm vào đó cả một lý-thuyết vững chắc về an toàn kỹ-thuật không những làm cho người thợ tự tin mà còn tăng-gia năng-suất bội phần.

Phương-pháp huấn-luyện tân-kỹ ãy của Gurcy cụ thể hóa bởi thành tích rực-rỡ trong lãnh-vực thể-thao với lắm chức vô-địch kia, chưa nói đến khía cạnh nghệ-nghiệp, cũng đáng làm ta suy-nghiệm.

c) Huấn-luyện nhân-tính

Đào-tạo nên người đó mới là đặc tính vô cùng quan-trọng đã làm nổi bật vai trò của trường Gurcy-Le-Châtel. Trong một nước dân-chủ còn con ãy, mỗi người học tập nô đùa tùy hứng của mình, hoàn toàn tự-do tổ chức cuộc sống, nhưng không lợi-dụng đụng chạm đến quyền-lợi bạn đồng song hay láng giềng. Khác với những ký-túc-xã, ở đây không bóng một giám-thị, không một trừng phạt. Một « ủy ban danh-dự » của khóa trước bầu ra để giải quyết những thắc-mắc lúc cần đến. Ủy-ban thường chỉ dùng lý-luận để chỉnh-phục kẻ lỗi lầm, san bằng những khó khăn không gọn sóng. Sức tin tưởng mãnh-liệt ở nhau đã kết tinh thành một cái gì tươi đẹp làm cho những thanh-niên mỗi ngày biết tôn trọng kỷ-luật mà chính họ tạo lấy. Ông Lambert nhìn nhận bước đầu không phải cái gì cũng song suốt trôi chảy, ban giáo-sư và Ông đã mất bao năm rèn-luyện mới thành-công. Đối với Gurcy mỗi học-viên lúc vào đều sẵn có một kho tàng mà chính họ cũng như quý vị Giáo sư không thấu rõ được. Làm nảy nở, trong một khung-cảnh thuận tiện, để học-viên khai thác kho tàng quý báu ãy theo nhịp điệu của khả-năng họ, đó mới là bổn-phận của nhà trường. Thí nghiệm Gurcy để cao tinh-thần trách-nhiệm và kỷ-luật đã giúp ông đi xa hơn nữa : tại Trường Soissons vừa mới thành-lập sau này học-viên tự quản trị lấy nghĩa là thêm vào đó những hình thức kê-toán chi-thu như một cơ-sở thật sự.

IV. — HỢP-TÁC VỚI NGOẠI QUỐC

Để đáp ứng nhu-cầu cán-bộ kỹ-thuật ngày một gia tăng, Pháp-quốc Điện-lực và Khí-thấp mà tổng-số nhân-viên lên đến 112 ngàn người, đã liền tiếp thành-lập 5 Trường cho ngành điện trong đó Gurcy-Le-Châtel và Soissons là danh tiếng nhất nhì và 2 trường cho Khí thấp. Hàng năm những

trường ãy phải sản-xuất 1.200 chuyên viên điện mà số thí-sinh dự tuyển lên đến 6 ngàn.

Gurcy, vì sẵn có một « Trung-tâm tài-liệu giáo-khoa » đầy đủ và duy nhất nên phải đại diện cho Pháp-quốc Điện-lực lãnh đạo chương-trình hợp-tác với những nước bạn.

Vì vậy từ năm 1957 những Gurcy nhỏ nhỏ cũng được thành lập rải rác ở các nước Bắc Phi, Bắc Mỹ và thứ nhất là Nam Mỹ; tuy nhiên sự hưởng ứng nồng-nhiệt ãy trên thế-giới không có nghĩa rằng phương pháp Lambert là một sản phẩm có thể xuất-nhập trên bất cứ thị-trường nào, nếu lẻ loi và nguyên tác áp dụng không được đặt để đúng mức. May ra người ta có thể mua những « Thùng Sư Phạm » nhưng phương-pháp là kết tinh của những kinh nghiệm không thể nào bán nó như một món hàng.

V — CHƯƠNG-TRÌNH LAMBERT ÁP DỤNG TẠI VIỆT-NAM

Tháng tư năm 1961, lúc đi công cán tại Pháp với mục-đích quan-sát các phòng thí-nghiệm và cách tổ-chức giáo-dục kỹ-thuật điện, chúng tôi có dịp thăm viếng Trường Gurcy và nhân tiện mời Ông Lambert sang Việt Nam. Ông đã vui vẻ nhận lời và tháng tám năm 1961, có mặt tại Sa-gon. Trong thời gian lưu-trú Ông đã thuyết trình về đề-tài « sự đào-tạo cán-bộ điện » tại Trường Cao-đẳng Điện-học dưới quyền chủ-tọa của giáo-sư NGUYỄN - QUANG - TRINH, Bộ trưởng Quốc-gia Giáo-dục.

Phúc-trình của Ông Lambert về sự khuech trương trường Cao-Đẳng Điện-học đã được hai chánh-phủ Pháp cũng như Việt-Nam chấp thuận. Kể đó, phái-đoàn Viện-trợ Kỹ-thuật Pháp bằng lòng viện-trợ dụng-cụ của EDF đồng thời đã thu nhận trong vụ hè 1962 sáu chuyên-viên Trường Cao-Đẳng Điện-học sang tu-nghiệp tại Gurcy-Le-Châtel. Công-tác trang-bị máy móc của EDF sẽ do ba chuyên-viên Pháp sang phụ giúp trong hai năm. Ông Bộ-Trưởng Quốc-Gia Giáo-Dục đặc biệt lưu tâm đến chương-trình này cho nên trong vài tuần nữa ba tòa nhà gồm các phòng thí nghiệm, cơ-xưởng và một hệ-thống giấy sẽ được thiết-lập

trước Trường Cao-Đẳng Điện-Học trong khu vực Trung-Tâm Quốc-Gia Kỹ-Thuật Phú-Thọ. Kinh-phí xây cất một phần sẽ do Trung-Tu Điện-Lực Cuộc, thuộc Tổng-Cục Điện-Lực Việt-Nam chi-thả, nhờ sự khuyến-khích và nâng-đỡ của Ông Bộ-Trưởng Công-Chánh và Giao-Thông. Thêm những tiển nghị trên, Trường Cao-Đẳng Điện-Học có thể đảm nhận kể từ niên-khoá đầu :

— Việc thực nghiệm ban Kỳ-sư và Cán-sư một cách hữu hiệu và vững chắc hơn trước, tránh cho sinh-viên mọi thắc mắc và đóng thời gian bớt thời-gian tập-sư sau này.

— Việc tổ-chức các khóa huấn-luyệ và tu-nghệp nghề và đôn-đề tránh-độ cho sinh-viên chuyển-môn ở mọi cấp thuộc các cơ-quan công cũng như tư chuyển về điện-lực trên toàn quốc.

Ngoài ra một chương-trình nhằm mục-đích sưu-tầm và nghiên-cứu đúng theo nghĩa sâu rộng của nó sẽ được thực-hiện. Trong khuôn khổ viện-trợ cơ-quan Liên-Hiệp-Quốc (UNESCO) Trường Cao-Đẳng Điện-Học có đề-nghị thành lập thêm hai phòng thí-nghiệm lớn về điện và điện-tử với những máy móc chính-xác và tinh-vi. Lúc ấy sinh-viên tốt-nghiệp sẽ có đủ phương-tiện vật-chất học hỏi các vấn-đề thuộc tủy chuyển-môn đưa đến việc đi-triển luận-đa Kỳ-sư Tầm-sĩ tại ngoại-quốc rồi dần dần tại quốc-nội.

Được vậy, vấn-đề Giáo-sư thường-trực tự nhiên cũng được thỏa mãn để đảm vi nhà trường sẽ hiểu cho họ những cơ-sở khảo-cứu xứng đáng, thuận tiện cho sự bái bô chuyển-môn của họ hầu theo sát đà tiến-triển kỹ-thuật, hãy bỏ những lý-thuyết đi lối thời.

VI.— KẾT-LUẬN

Như đã có dịp trình bày, trong số các Trường chúng tôi đi thăm viếng ở Âu-Châu cũng như

Á-Châu, không nơi nào để lại cho chúng tôi những ấn tượng tốt-đẹp và sâu xa như Trường Gurcy-La-Châtel.

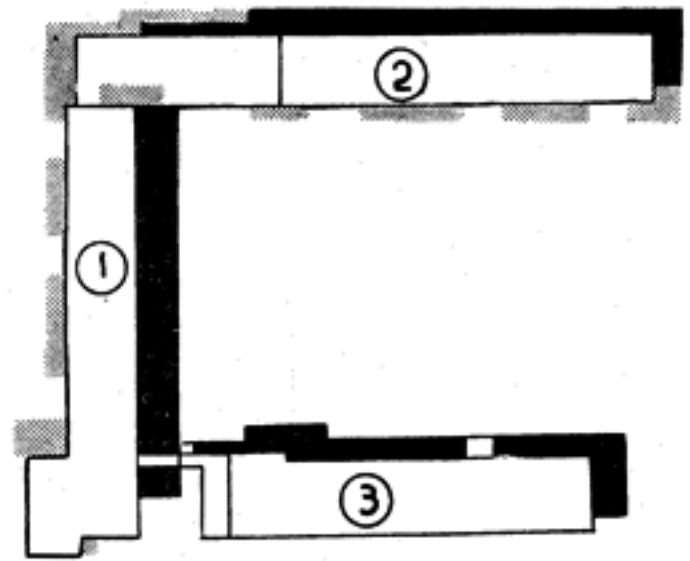
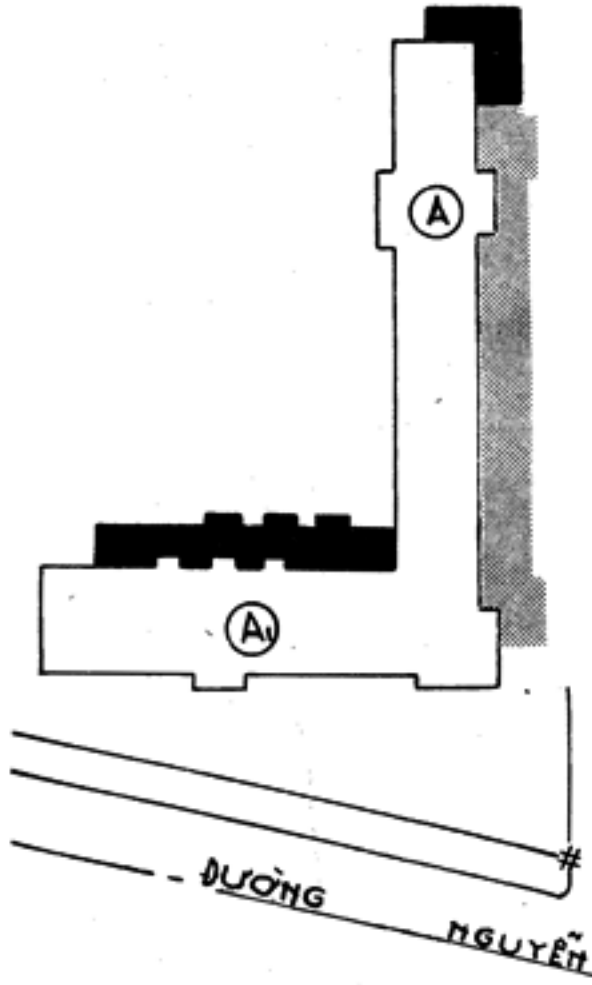
Nói thế không phải rời đảy cái gì họ có, mình cũng phải có, họ làm, mình cũng sẽ mở quảng nơi gương. Hoàn-cảnh và điều-kiện của mỗi cơ-sở, mỗi xã-hội khác nhau. Nếu chúng tôi hoàn toàn ứng-hộ phương-pháp thực-nghiệm của khảo-học kỹ-thuật thì trái lại những thí-nghiệm có tính cách giáo dục làm chúng tôi dễ dặt... Nhà khảo-cứu làm hỏng một thí-nghiệm trong bồn vách tường không để lại một dấu-vết gì của trở, nó chỉ giúp cho người ta tìm kiếm đượ trên một căn-bản mới. Nhưng đúng người mà thí-nghiệm, thứ nhất là những bộ óc sau trẻ đang thời kỳ nảy nở, có thể đem lại hậu-quả tai hại mà di-tích nhiều khi ẩn sâu vào cả một thế-hệ.

Lẽ dĩ nhiên, chúng tôi không ám-chỉ chương-trình Lambert nhưng lợi dụng cơ-hội để để cập một cách thô-sơ đến những dự-án toàn-mỹ trên giấy tờ mà sự áp-dụng không làm sao thành tựu được, phần vì phương-tiện thiếu thốn, phần vì yếu-tố thời-gian ngắn của.

Hầu các nhà sư-phạm cũng đồng ý với chúng tôi rằng một chương-trình giáo-huấn môn-đời mới cần phải tuân-tự và liên-ệp. Sự xáo trộn đột chấy những giai-đoạn chuyển tiếp chỉ làm mới cho một cuộc không-khoảng tinh-thần đang phôi-phôi. Vấn đề phẩm và lượng tương công cần được đặt để song song với chữ nhu và cương.

Sự tiến bộ mau hay chậm của các nước hậu tiến là tùy ở sự lợi dụng khôn khéo hay bừa bãi kinh-nghiệm của kẻ tiến-phong. Biết khai-thác những ưu-điểm của người làm ta thấy được vài năm có khi cả chục năm; tự-đắc tự-phộ, tùy cơ ứng-biến không sao tránh khỏi sự suy tàn.

Trở lại vấn đề kỹ-luật học đường, trường sinh-viên Trường Cao-Đẳng Điện-học đi cố gắng không ngừng. Tinh-thần Gurcy đã chớm nở từ

A và A₁ : Trường CAO ĐẲNG ĐIỆN-HỌC và các phòng thí - nghiệm hiện hữu
 1.2.3 : các phòng thí - nghiệm, cơ.xưởng theo Dự. An LAMBERT sắp xây cất

lâu chỉ đợi dịp thuận tiện để phát-triển. Những trọng-trách các Trường lớp, những buổi thuyết trình của sinh-viên trước khi mãn khóa, sự thông-cảm giữa thầy trò đã nói lên rất nhiều cái gì mới mẻ. Sinh-viên điện-học với thời-gian sẽ ghi nặng những câu phương-châm treo ở bốn vách tường của giảng-đường trong đó các câu như « ngoài đường bạn là sứ-giả của trường » đã làm cho họ không khỏi thận-trọng về hạnh kiểm.

Cuộc sống tập-thể với những công tác xã-hội cầu tạo một tinh-thần trách-nhiệm hữu-ích đòi hỏi phương-tiện tài-chánh dồi dào để xây cất

những cơ-sở cho sinh-viên nội-trú, tiếc rằng không thể ghi vào giai-đoạn ưu tiên của sự bành trướng nhà Trường.

Chúng tôi tin rằng trong một tương lai gần đây, với sự viện trợ các nước bạn, với sự cộng tác thiết thực của hai Bộ Giáo Dục (nơi đào tạo) và Công Chánh (nơi thu-dụng) Trường Cao Đẳng Điện Học sẽ đóng một vai trò then chốt trong công cuộc khêuếch trương kỹ nghệ và điện hóa nước nhà.

NGUYỄN-KHẮC NHÂN